

14. Статистичний щорічник Донецької області за 2004 рік / Державний комітет статистики України. Головне управління статистики в Донецькій обл.; за ред. О. А. Зеленого. – Донецьк, 2005. – 389 с.
15. Статистичний щорічник Донецької області за 2005 рік / Державний комітет статистики України. Головне управління статистики в Донецькій обл.; за ред. О. А. Зеленого. – Донецьк, 2006. – 403 с.
16. Статистичний щорічник Донецької області за 2007 рік / Державний комітет статистики України. Головне управління статистики в Донецькій обл.; за ред. О. А. Зеленого. – Донецьк, 2008. – 403 с.
17. Статистичний щорічник Донецької області за 2012 рік / Державна служба статистики України. Головне управління статистики в Донецькій обл.; за ред. О. А. Зеленого. – Донецьк, 2013. – 470 с.

Стаття надійшла до редакції 07.05.2014

References

- Schmidt, J. I. (2013). Indicators for assessing structural changes in the agricultural sector. *Almanakh sovremennoi nauki i obrazovaniya (Almanac of Modern Science and Education)*, 6(73), 190-193 (in Russ.).
- Perstneva, N. P. (2012). Classification criteria and indicators of structural differences and shifts. *Fundamentalnye issledovaniya (Fundamental Research)*, 3(Part 2), 478-482 (in Russ.).
- Spasskaya, O. V. (2006). *Development of methods of macroeconomic analysis of structural changes in the economy of Russia* (PhD Theses). Moscow, Russia (in Russ.).
- Mikheeva, N. N. (2013). Structural factors of regional dynamics: measurement and evaluation. *Prostranstvennaya ekonomika (Spatial Economics)*, 1, 11-32 (in Russ.).
- Vasilenko, V. N., Blagodarnyi, A. I., Boltchenko, E. B. et al. (2012). In V. N. Vasilenko (Ed.). *Diagnostics of the regional development: forms, approaches, techniques*. Donetsk: Yugo-Vostok (in Russ.).

- Zhupley, I. V. (2012). Modeling of structural shifts in the context of food complex system construction planning at the meso. *Vestnik INGEKONA (Herald ENGECON)*, 1(52), 182-187 (in Russ.).
- Cheney, H. (1955). The Role of Industrialization in Development Programs. *American Economic Review*, 45, 40-57.
- Levy, M. J. (1966). *Modernization and the structure of societies: a setting for international affairs*. New Jersey: Princeton University Press, Vol. 1-2.
- Kleizen, H. H. (2008). A novel structure model of societies. *International Journal of Ecodynamics*, 3(1), 75-87.
- Kazinets, L. S. (1981). *Rate of growth and structural changes in the economy (Planning and Performance Analysis)*. Moscow: Economics (in Russ.).
- Regional statistics (2001). In V. M. Riabtsev, & G. I. Chudilin (Eds.). Moscow: MID (in Russ.).
- Statistical Annual of Donetsk Region for 2001 (2002). In O. A. Zelenyi (Ed.), Donetsk: State Statistics Committee of Ukraine. Department of Statistics in the Donetsk Region (in Ukr.).
- Statistical Annual of Donetsk Region for 2002 (2003). In O. A. Zelenyi (Ed.), Donetsk: State Statistics Committee of Ukraine. Department of Statistics in the Donetsk Region (in Ukr.).
- Statistical Annual of Donetsk Region for 2004 (2005). In O. A. Zelenyi (Ed.), Donetsk: State Statistics Committee of Ukraine. Department of Statistics in the Donetsk Region (in Ukr.).
- Statistical Annual of Donetsk Region for 2005 (2006). In O. A. Zelenyi (Ed.), Donetsk: State Statistics Committee of Ukraine. Department of Statistics in the Donetsk Region (in Ukr.).
- Statistical Annual of Donetsk Region for 2007 (2008). In O. A. Zelenyi (Ed.), Donetsk: State Statistics Committee of Ukraine. Department of Statistics in the Donetsk Region (in Ukr.).
- Statistical Annual of Donetsk Region for 2012 (2013). In O. A. Zelenyi (Ed.), Donetsk: State Statistics Service of Ukraine. Department of Statistics in the Donetsk Region (in Ukr.).

Received 07.05.2014

Mariola Grzebyk

PhD (Economics), University of Rzeszow, Poland
2 M. Cwiklinkiej Str., Rzeszow, 35-601, Poland
mgrzebyk@op.pl

UDC 336.1:352

Monika Musial-Malago

PhD (Economics),
Cracow University of Economics, Poland
27 Rakowicka Str., Cracow, 31-510, Poland
musialm@uek.krakow.pl

MANAGEMENT OF COMMUNITIES IN POLAND AND THEIR FINANCIAL INDEPENDENCE

Abstract. Every local government unit should possess particular financial independence that allows it to function efficiently. Finances are management element that plays important function in realizing current and developing future aims. Financial economy of self-government can be characterized by limited number of financial sources. That is why the purpose of the article is analysis of financial situation of three types of communities in Poland: urban, partially urban and rural, and rural ones in 2007-2012. The authors used several key indices and undertook a study of mentioned communities in Poland and conducted an assessment of their financial independence. Rationalization of community financial economy requires maximum public sources adjusting to realize the tasks with the highest possible quality (important is adjusting especially to socially accepted aims and tasks).

Results show that financial situation of communities in Poland is worsening, however, is not critical to urge serious financial policy decisions. The best situation have urban communities – the ones to which a city is a factor of developing. Outcomes of survey present worth-while information to optimize usage of limited financial sources in communities and make rational decisions connected with efficient financial management. They constitute a tool to verify the needs of community, as well as enable to measure local activities.

Keywords: management; financial independence; municipal government.

JEL Classification: O18, P43, R51

Марія Гжебик

PhD (екон.), кафедра економіки та управління, Жешувський університет, Польща

Моніка Мусял-Малаго

PhD (екон.), кафедра регіональної економіки, Краківський економічний університет, Польща

УПРАВЛІННЯ ГМІНАМИ В ПОЛЬЩІ ТА ЇХ ФІНАНСОВА САМОСТІЙНІСТЬ

Анотація. Кожна одиниця територіального самоврядування, аби ефективно функціонувати, повинна мати визначену фінансову самостійність. Фінанси становлять елемент управління, який виконує ключову функцію в реалізації цілей поточного і перспективного розвитку. Фінансову економіку самоврядування характеризує обмеженість фінансових ресурсів, тому мета статті – аналіз фінансового становища трьох типів гмін у Польщі, а саме: міських, приміських і сільських у 2007–2012 роках. Автори за допомогою обраних статистичних індикаторів здійснили аналіз фінансової економіки польських гмін та оцінили їх фінансову самостійність. Раціоналізація фінансової економіки гмін вимагає більш оптимального використання наявних публічних ресурсів для реалізації завдань, зокрема розподілу фінансових ресурсів на суспільно значущі цілі. Дослідження показало, що становище гмін у Польщі погіршилося, однак не стало настільки незадовільним, щоб приймати кардинальні фінансові рішення. У найкращому стані виявилися міські гміни, тобто ті, у яких місто виконує функцію вирішального чинника розвитку.

Авторами статті запропоновано шляхи оптимізації використання обмежених фінансових ресурсів та підвищення дієвості фінансового менеджменту у гмінах. Зроблено висновок про те, що місцеві фінанси виступають як інструментом ве-рифікації потреб локальної громади, так і показником діяльності керівництва гміни.

Ключові слова: менеджмент, фінансова самостійність, гміни, територіальне самоврядування.

Мариола Гжебык

PhD (экон.), кафедра економіки і управління, Жешувський університет, Польща

Моніка Мусял-Малаго

PhD (экон.), кафедра региональной экономики, Краковский экономический университет, Польша

УПРАВЛЕНИЕ ГМИНАМИ В ПОЛЬШЕ И ИХ ФИНАНСОВАЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ

Аннотация. Территориальные единицы самоуправления должны иметь определенную финансовую самостоятельность, которая обеспечивает их единственное функционирование. Финансы являются элементом менеджмента, выполняющим ключевую функцию в реализации целей текущего и перспективного развития. Финансовую экономику самоуправления характеризует ограниченность финансовых ресурсов, поэтому цель статьи – анализ финансовой ситуации трех типов гмин в Польше: городских, пригородных и сельских в 2007–2012 годах. Авторы с помощью избранных статистических индикаторов осуществили анализ финансовой экономики гмин в Польше и оценили их финансовую самостоятельность. Рационализация финансовой экономики гмин требует наиболее оптимального использования имеющихся публичных ресурсов для реализации задач, в частности распределения финансовых средств на общественно значимые цели. Исследования показали, что положение гмин в Польше ухудшилось, тем не менее, оно не настолько неудовлетворительное, чтобы принимать кардинальные финансовые решения. В наилучшем положении оказались городские гмины, то есть те, в которых город исполняет функцию решающего фактора развития. Авторами предложены пути оптимизации использования ограниченных финансовых средств и повышения действенности финансового менеджмента в гминах. Сделан вывод о том, что местные финансы становятся как инструментом верификации потребностей локальной общественности, так и показателем деятельности руководства гмины.

Ключевые слова: менеджмент, финансовая самостоятельность, гмины, территориальное самоуправление.

Introduction. Effective functioning of local government units depends majorly on the level of management. Management in local government is treated as an affecting process of local government organs and administration on the management subject in the way that the mentioned subject aims to achieve set up aims. Management means a group of activities made in order to bring desired process run in local government (Grzebyk, 2012). In connection with this by management behaviour of people and other business entities are shaped. Furthermore management belongs to regulatory processes in which we can list decision-making, executive and control processes.

One of the most important aspects of communities management in Poland in constant environment variability and increasing possibilities in acquiring financial sources from European Union funds becomes constant monitoring of financial situation of particular local government.

Communities financial analysis brings a lot of information regarding its past and current financial standings including financial independence and efficiency of activities. Moreover, it allows evaluating its development possibilities (Filip, 2006).

For managerial staff important information is also data regarding potential dangers which may effect in deterioration of local government financial situation (Zawora, 2012; Olak, 2009). Important factor, as highlighted by Pukala R. (2012) is the fact of including in the management process the level of risk, which is integral part of its functioning.

Brief Literature Review. All local entities as separate law units are performing their own finance economy. Finance independence can be understood as the right to charge incomes (specified in particular acts) and their disposal to perform defined tasks. Importance of financial independency in local government units was highlighted in The European Card of Local Government. This card includes the catalogue of basic as well as model rules according to which the system of financial economy in local communities should be shaped.

Acts about self-governments in polish law indicate that stability of incomes is the requirement of correct financial economy because it enables to plan tasks realization in the long period of time. Moreover, it concurs to thriftiness and saving. Financial dependence security depends on not only own incomes, but also unassisted forming of expenditure including investment ones.

Big impact on the shape of financial economy has the quality of finance management. Finance management is based on making finance decision about tasks realization. Such decisions include the ones about quality and number of goods and services provided to local communities taking into account their effects in particular period of time, future conditions and changing social needs (Dylewski et al., 2007; Klimovsky, 2013; Krupa, 2011; Mizla, Pudlo, 2012; Ochotnický et al., 2011; Szabo et al., 2013).

Finance are essential element of management and place important role in current and future task realization (Filip, 2005).

Important element of the management process is financial planning, which aims at setting goals and possibilities of their realization. Furthermore, it is about assessing what local governments want to achieve, how there are realizing plans, in what time period they want to see effects. One of the features of financial economy are the limited financial sources. In connection with it efficiency of management requires such their spending which ensures expenditures according to the public aims and tasks. Rationalization of communities financial economy means as big adjusting of possessed sources on justified economically and socially aims as possible (Kozuch, 2003). Financial economy has after all two aspects of importance: determines developing of different areas of local economy as well as the level of finance presents the synthetic economy potential of particular local entity (Arendalski, 2011).

Purpose. Analysis of financial situation of three main groups of communities in Poland, so urban, partially urban and rural and rural ones in 2007-2012. The analysis should provide the answer to the question if communities in Poland are financially independent and what is their financial situation.

Methodology. Independence of local government unit can be visible in the values of factors presenting its financial situation. Thanks to them, easier and more efficient measuring of financial situations in communities is possible. We decided to choose factors which, in our opinion, reflect mostly financial situation, namely:

1. W_{B1} – the average value of total incomes per 1 community resident in Poland. It can be counted as follows:

$$W_{B1} = D_o / L,$$

where D_o – total income; L – number of residents in community.

The situation is good when mentioned index reaches increasingly big values.

2. W_{B2} – the average value of own incomes per 1 community resident in Poland. It can be counted as follows:

$$W_{B2} = D_W / L,$$

where D_W – own incomes; L – number of residents in community.

As the previous index, the bigger the value during the following years, the better the community financial situation and the bigger is its financial independence.

3. W_{B3} – own incomes compared to total communities incomes in Poland (in %). It can be counted as follows:

$$W_{B3} = (D_W / D_o) * 100\%,$$

where D_W – own incomes; D_o – total incomes.

This indicator presents how big own incomes are compared to total incomes. The bigger the values, the better the community financial situation and the bigger is its financial independence.

3. Cieslach, R., Kornberger-Sokolowska, E., & Zdanukiewicz, J. (2010). *Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci środków europejskich*. Warszawa: Wolters Kluwer Business (in Polish).
4. Dorcak, P., & Delina, R. (2011). Impact of E-marketing Services on Economic Performance. *Ekonomicky casopis (Economic Annals)*, 59(1), 44-58 (in English).
5. Dylewski, M., Filipiak, B., & Gorzałczynska-Koczkodaj, M. (2007). *Finanse samorządowe. Narzędzia Decyzji. Procesy*. Warszawa: PWN (in Polish).
6. Filip, P. (2006). Instruments for financing development of enterprises with national and EU means. In: *Regional transborder cooperation in countries of Central and Eastern Europe-balance of achievements*. Warszawa: Geopolitical Studies, 14, 345-355 (in English).
7. Filip, P. (2005). Kierunki przekształcania polskiej gospodarki a przedsiębiorczość podmiotów niefinansowych. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria Ekonomika Rolnictwa (Scientific Notes of Rzeszow University. Agrarian Economics Series)*, 28(3), 65-73 (in English).
8. Grzebyk, M. (2012). Classification of the development level of selected municipal communes in Podkarpackie region in 2005-2010. Socialno-ekonomiczni problemy suchasnoho periodu Ukrayny. *Zbirnyk naukovykh prats (Social-Economic Problems of Modern Ukraine. Collection of Scientific Papers)*, 4(96). Lviv: Natsionalna Akademiya Nauk Ukrayny, Instytut Rehionalnykh Doslidzhen (in English).
9. Klimovsky, D. (2013). Local Public Reforms in Central and Eastern Europe: Agendas for the future. In D-C. Iancu (Ed.). *Local Reforms in Transition Democracies* (pp. 11-26). Iasi: Institut European (in English).
10. Kozuch, A. (2003). Zarządzanie finansami lokalnymi. *Współczesne zarządzanie (Modern Management)*, 1, 45-48 (in Polish).
11. Krupa, K. W. (2011). New Dilemma – new (knowledge) exchange programs and new definition Economic Value Added. *Aktualni problemi ekonomiki (Actual Problems of Economics)*, 6(120), 329-334 (in English).
12. Mizla, M., & Pudlo, P. (2012). Struktura nakladov kvality a citivost' podnikov na vykyy ekonomiky. *Economics and Management*, 15(1), 44-56 (in English).
13. Ochotnický, P., Lajzova, B., & Kisela'kova, D. (2011). Price Competitiveness and Taxation of Energy Inputs. *Bratislava: Journal of Economics*, 59(8), 786-801 (in English).
14. Olak, A. (2009). Marketing terytorialny w rozwoju regionów. In K. Grys (Ed.). *Problemy gospodarki regionalnej i lokalnej w regionie Świętokrzyskim* (pp. 296-305). Kielce: WSH (in Polish).
15. Pukala, R. (2012). Risk and Insurance Management in an Enterprise, Knowledge Economy Society. In A. Malina, R. Oczkowska, & T. Rojek (Eds.). *Dilemmas of the contemporary management* (pp. 527-544). Cracow: Cracow University of Economics, Foundation of the Cracow University of Economics (in English).
16. Pukala, R. (2012). Ubezpieczenie jako element wsparcia ciąglosci działania przedsiębiorstw. In R. Pukala (Ed.). *Zarządzanie podmiotami gospodarczymi i instytucjami. Wybrane zagadnienia* (pp. 117-141). Jarosław: Wydawnictwo PWSTE w Jarosławiu (in Polish).
17. Stec, M. (2013). Wielowymiarowa analiza porównawcza zrownowazonego rozwoju krajow Unii Europejskiej. *Wiadomości Statystyczne (Statistical News)*, 3, 64-81 (in Polish).
18. Szabo, S., Dorcak, P., & Ferencz, V. (2013). The significance of global market data for smart e-procurement processes. *IDIMT-2013: interdisciplinarity in complex systems: 21st interdisciplinary information management talks* (pp. 217-224). Linz: Johannes Kepler Universität (in English).
19. Zawora, J. (2012). Struktura dochodów samorządów gminnych a ich samodzielność finansowa. In P. Filip, & M. Grzebyk (Eds.). *Nowoczesne konsepcje finansowania działalności gospodarczej*. Rzeszów: Nauka dla gospodarki (in Polish).

Received 24.05.2014

V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «Економіка підприємства: теорія і практика»

Конференція відбудеться 10 жовтня 2014 року в
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

Організатори заходу:

- МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
- ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНИ ВАДИМА ГЕТЬМАНА» (кафедра економіки підприємств)
- ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА КІЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
- НАУКОВИЙ ПАРК КІЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
- НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ МІНІСТЕРСТВА ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
- НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
- ІНСТИТУТ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА
- УНІВЕРСИТЕТ HUMANITAS, м. Сосновець, Польща
- ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Вільнюс, Литва
- БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. Мінськ, Республіка Білорусь
- АНТИРЕЙДЕРСЬКИЙ СОЮЗ ПІДПРИЄМЦІВ УКРАЇНИ

Мета конференції: обговорення вченими і практиками результатів наукових досліджень та досвіду функціонування підприємств у контексті перспективних ринкових реформ в Україні.

Соскін О.І., директор Інституту трансформації, виступатиме на пленарному засіданні конференції із доповіддю «Модель розвитку економіки та бізнес-середовища: логіка змін в умовах євроінтеграції» та буде вести круглий стіл «ЄС: перспективи та загрози для підприємств України».